

AD 28 juli 2012

LEZERS AAN HET WOORD

Pijnlijke schaamte

De koninkrijksregering heeft een aanwijzing aan de regering van Curaçao gegeven. Die aanwijzing houdt kort gezegd in dat de regering van Curaçao zich op financieel vlak aan de gemaakte afspraken moet houden. De gouverneur van Curaçao ziet er (deels) op toe dat dit ook gebeurt. Dat wordt dan in de volksmond 'curatele' genoemd. Ik heb deze aanwijzing eerder 'pijnlijk' genoemd. Maar waarin zit dan precies de pijn? In het feit dat de regering de gemaakte afspraken niet is nagekomen? Of dat zij voorlopig niet volledig zelf kan beslissen hoeveel geld zij uitgeeft? Of waaraan zij geld uitgeeft? De pijn zit volgens mij dieper. Het was de bedoeling dat Curaçao na 10-10-10 zou laten zien op eigen benen te kunnen staan. En dus ook zelf verantwoordelijk zou zijn voor een evenwichtige begroting. En dus ook voldoende kwaliteit en politieke discipline zou hebben om de schulden niet ongecontroleerd te laten toenemen. Na twee jaar moeten we constateren dat we niet zijn geslaagd voor die test. Nog niet. En daarom heeft de koninkrijksregering ingegrepen en een aanwijzing gegeven. En daarin zit de echte pijn. Die echte pijn heeft ook een andere naam: schaamte. Schaamte omdat we publiekelijk zijn afgegaan. Schaamte omdat we het gevoel hebben als een kind te worden behandeld. Schaamte omdat onze politieke autonomie in het gedrang is.

Schaamte omdat we geen goed verhaal hebben als de vraag wordt gesteld waarom het is misgegaan. Over schaamte praten we niet graag. We schamen ons dat we ons schamen. Schaamte kan verschillende reacties tot gevolg hebben, zoals anderen de schuld geven, bagatelliseren van de feiten, wantrouwen, verbaal geweld en zelfs fysiek geweld. Als we onderkennen en erkennen dat we ons ten diepste schamen, komt vanzelf de vraag: en hoe verder? Weten we ons te herpakken en zetten we collectief de schouders onder een ander, beter beleid? Of vervallen we in een ontkenning van eigen verantwoordelijkheid, waarbij we vooral anderen de schuld geven van de ellende waarin we zitten. In dat laatste geval worden de bekende boosdoeners en dooddoeners genoemd: het is allemaal de schuld van Nederland en zijn neokoloniale houding. Door het Nederlandse ingrijpen kunnen wij niet de plannen uitvoeren die Curaçao een land moeten maken dat berust op goed bestuur, met een hoge leefkwaliteit, duurzame sociaaleconomische ontwikkeling en onderwijs dat een ieder motiveert om het beste uit zichzelf te halen. Dat de aanwijzing als een vernedering wordt ervaren, is hoorbaar en voelbaar. Die vernedering gaat gepaard met niet uitgesproken pijnlijke schaamte. Die pijnlijke schaamte blijkt uit de agressie die van vele reacties op de aanwijzing afdruipt. Verbale agressie die wordt gevoed

en versterkt door de reacties van allerlei politici. Daarin schuilt een gevaar. In een situatie waarin velen op ons eiland geen fatsoenlijk niveau van welvaart en welzijn genieten (om nog maar niet te spreken van de schrijnende armoede die er is), kan al gauw sprake zijn van de figuurlijke lont in het kruitvat. De lijn tussen pijnlijke schaamte en agressie, ook fysieke agressie, is mogelijk dunner dan we denken.

Juist nu wordt van de verantwoordelijke politici leiderschap gevraagd. En van maatschappelijke leiders (ondernemers, sporters, kunstenaars, leraren enzovoorts) wordt gevraagd verantwoordelijkheid te nemen. De 'kleine' (politieke) spelletjes die tot nu toe werden gespeeld, kunnen grote gevolgen hebben. De huidige crisis in Curaçao is ernstig. Maar we lijken de ernst van de situatie te negeren. De tijd dat we ons dat konden permitteren, is echter voorbij. Als we samen optrekken, slagen we voor de volgende test!

Karel Frielink, Curaçao
